

Motion till riksdagen 2018/19:3049

av Jonny Cato Hansson och Helena Vilhelmsson (båda C)

med anledning av prop. 2018/19:71 Genomförande av barnrättsdirektivet och några andra straffprocessuella frågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktivets rättigheter bör omfatta utredningar om brott som misstänks vara begångna av den som inte fyllt 15 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bevistalan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet välkomnar i stort regeringens proposition 2018/19:71 Genomförande av barnrättsdirektivet och några andra straffprocessuella frågor. Dock finns det några viktiga punkter på vilka vi föreslår en förändring.

Direktivet omfattar enligt regeringen inte utredningar om brott som misstänks vara begångna av någon som inte fyllt 15 år och som bedrivs enligt lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Centerpartiet instämmer inte i uppfattningen att de barn under 15 år som är misstänkta för brott ska undantas från direktivets tillämpning utan anser att även dessa fall måste omfattas av direktivet och därmed borde ha inbegripits i den nya lagstiftningen. Regeringen bör återkomma med förslag som ökar rättssäkerheten även för de som är under 15 år och misstänkta för brott.

I betänkandet anges att utredningar mot barn under 15 år som är misstänkta ytterst syftar till att ge socialtjänsten klarhet i vad som har hänt för att de ska kunna sätta in rätt resurser. Dock har vid ett antal tillfällen de senaste åren uppmärksammade fall tydligt visat på behovet av att vid allvarigare brottsmisstankar genom rättslig prövning bringa klarhet i skuldfrågan. Detta inte minst för att den misstänkte kan komma att uppleva stigmatisering och stor frustration över att inte ha fått en allvarlig brottsmisstanke mot sig rättsligt prövad. Härtill kommer intresset av att en möjlig alternativ gärningsman inte går fri. En domstol kan pröva skuldfrågan när ett barn under 15 misstänks vara

gärningsperson genom en så kallad bevistalan när det rör sig om mycket allvarliga brott som exempelvis mord. En bevistalan får i dag bara ske om det begärs av socialnämnden, Socialstyrelsen eller barnets vårdnadshavare. Om bevistalan begärs får åklagaren väcka en sådan om det krävs ur allmän synpunkt. I den bedömningen ska åklagaren bl.a. värdera om bevisningen hade varit tillräcklig för ett motsvarande åtal mot en straffmyndig person. Vid bevistalan tar domstolen ställning till om barnet har begått brottet eller inte, men någon påföljd utdöms inte. Centerpartiet vill att åklagare ska kunna väcka bevistalan efter eget beslut och att det bör ske regelmässigt i fall av dödligt våld och när det gäller grova sexualbrott. Regeringen uttryckte för mer än ett år sedan att den var öppen för att se över frågan, men trots det har ingenting hänt. En förändring skulle innebära en trygghet för såväl misstänkta som brottsoffer och dessutom underlätta för skadeståndsanspråk för brottsoffer. Centerpartiet vill att regeringen tillsätter en utredning med målet att öka tryggheten både för möjliga gärningspersoner och för brottsoffer. Det är dock viktigt att en eventuell förändring inte får till följd att vi luckrar upp minimiåldern för straffrättsligt ansvar.

Jonny Cato Hansson (C)

Helena Vilhelmsson (C)